

Van drie gemeenten naar één; Oldambt samen aan de slag!

Coalitieakkoord op hoofdlijnen voor
de nieuwe gemeente Oldambt voor
de periode 2010 – 2014

Vooraf.

Op woensdag 18 november jongstleden hebben de inwoners van de huidige drie gemeenten Reiderland, Scheemda en Winschoten de leden gekozen voor de raad van de nieuwe gemeente Oldambt. Op 1 januari 2010 ontstaat deze nieuwe gemeente als gevolg van een herindeling.

Na de verkiezingen op 18 november 2009 heeft de grootste fractie in de raad van Oldambt, de PvdA, het initiatief genomen om te komen tot een brede coalitie. Na een zorgvuldig en intensief proces hebben vier partijen een coalitieakkoord op hoofdlijnen gesloten. De fracties van PvdA, CDA, SP en Groenlinks hebben overeenstemming bereikt op een aantal inhoudelijke punten, gebaseerd op de verkiezingsprogramma's van deze vier partijen en met oog voor de programma's van de overige partijen.

Het coalitieakkoord vormt daarmee de inhoudelijke basis en motivatie om een college te vormen. Dit coalitieakkoord is beschreven op hoofdzaken. Het coalitieakkoord is vooral richtinggevend en intentioneel van aard. In het college programma zal dat worden geconcretiseerd. In de budgetcyclus van de gemeente lenen de beleidsplannen en de begroting zich er bij uitstek voor om een aanzet te geven voor het te voeren beleid in het komende jaar, met een doorkijk naar de daarop volgende jaren. Het college zal het uitgewerkte collegeprogramma aanbieden tegelijkertijd met de begroting voor 2010. Het coalitieakkoord wordt tijdens de raadsvergadering op 4 januari vastgesteld.

Met dit coalitieakkoord willen wij het college het volgende motto als opdracht meegeven: **van drie gemeenten naar één; Oldambt samen aan de slag!**

Algemene uitgangspunten.

De gemeente Oldambt wordt meer dan enkel een optelsom van drie verschillende gemeenten. Oldambt biedt veel kansen. De gemeente Oldambt is goed bereikbaar en ontsloten, kent goede recreatiemogelijkheden en –potenties, heeft een afwisselend landschap en de centrumstad Winschoten met haar regionale betekenis op het gebied van onderwijs, zorg, voorzieningen en cultuur. Daarnaast kent de gemeente Oldambt een aantal karakteristieke dorpslinten en kleine intieme dorpen. De Blauwestad heeft veel potentie. Naast deze positieve zaken is er uiteraard ook een aantal zaken die aandacht vragen, zoals bijvoorbeeld de oorzaken van de bevolkingsafname, de sociale structuur, de werkgelegenheid en de leefbaarheid in de stad en omliggende dorpen en kernen.

Een aantal waarden en uitgangspunten - in willekeurige volgorde - zijn in het bijzonder van belang.

- Transparant en loyaal bestuur.
- Dialoog met de burger.
- Stabiliteit en continuïteit.
- Oldambt is de centrumgemeente van Oost-Groningen.
- Samen doen en aanpakken.
- Huishoudboekje op orde.
- Integraal beleid en aanpak.
- Behoud van de unieke kenmerken van platteland en stad.
- Leefbaarheid en voorzieningen in de dorpen, kernen en wijken.
- Uitgaan van kansen en kwaliteiten.
- Duurzaamheid.

De gemeente Oldambt staat voor een grote uitdaging met veel kansen en een aantal zaken die (extra) aandacht behoeven. Financieel gezien komt de gemeente Oldambt voor een grote opgave te staan. Oldambt is wat dit betreft overigens bepaald niet uniek. Alle overheden zullen de komende periode aandacht aan de financiën moeten besteden.

Naast de opgave van een kloppend huishoudboekje zal de gemeente Oldambt nu al initiatieven moeten nemen om de huidige koers van ontvolking en de mogelijke gevolgen daarvan om te buigen. Samen met andere spelers in de regio wil de gemeente kiezen voor een samenhangende aanpak, waarmee ontwikkelingskansen voor de regio en de Oldambsters optimaal worden benut.

Binnen die opgave blijft de sociale weerbaarheid en structuur voor de nieuwe gemeente een belangrijk aandachtspunt. Er is een hardnekkige werkloosheid. Passend werk en werkgelegenheid zijn speerpunten. Het gemeentelijk beleid moet rekening houden met iedereen, met ieders mogelijkheden, verantwoordelijkheden en beperkingen en zorgen dat niemand buiten de boot valt.

De gemeente Oldambt is de centrumgemeente van Oost-Groningen en heeft daarmee een verantwoordelijkheid ten aanzien van regionale ontwikkelingen.

Oldambt is als zelfstandige gemeente weliswaar nieuw, maar heeft een rijke geschiedenis. Respect voor wat is opgebouwd en bereikt in de drie voormalige gemeenten zijn belangrijke verworvenheden. Bestaand beleid dat leidt tot de gewenste maatschappelijke effecten zal gecontinueerd worden.

Ook willen we de burgers blijven betrekken bij het beleid. Wij realiseren ons dat als gevolg van de herindeling de relatie tussen de burger en bestuur extra aandacht vraagt. Naast de verantwoordelijkheid die we de burgers geven bij het maken van beleid, verleent de gemeente ook een breed scala aan diensten aan haar inwoners. De inwoners en bezoekers van Oldambt moeten tevreden klanten zijn, die waardering hebben voor de service die wordt geleverd.

De toekomstvisie ¹ “Oldambt”, grenzeloos Goûd! moet nog door de nieuwe raad van Oldambt worden vastgesteld. Deze bevat veel goede bouwstenen die kunnen worden gezien als een aanzet tot verdere beleidsontwikkeling. De visie moet nog worden vertaald naar een meer concreet en integraal (uitvoerings)plan. Er zal worden gewerkt aan een toekomstplan waarin de ontwikkeling van werkgelegenheid, onderwijs, woningbouw en voorzieningen in samenhang worden aangepakt. Het woonplan is één van de onderdelen hiervan.

De gemeente Oldambt neemt deel aan een aantal gemeenschappelijke regelingen. Deelname aan deze regelingen is geen vast gegeven en moet worden heroverwogen. Daar waar een gemeenschappelijke regeling voor Oldambt geen toegevoegde waarde meer heeft, wordt gekoerst op uittreding.

Meer specifiek. Vijf punten nader uitgewerkt.

1. Huishoudboekje van de gemeente op orde.

De sluitende begroting van 2010 is een samenvoeging van de begrotingen van de drie gemeenten.

In financieel opzicht is de start van de nieuwe gemeente niet bepaald rooskleurig. Het is evident dat er ingrijpende maatregelen genomen moeten worden. Wij staan voor een solide bedrijfsvoering. De begrotingsdiscipline zal worden aangetrokken, geborgd en bewaakt.

Schaalvoordelen op de totale inkoop en het efficiënter inrichten hiervan worden als reëel gezien. Gestreefd wordt naar een besparing op het totale inkoopvolume. De verwachting is dat een besparing van 5 % haalbaar is.

De burger wordt zoveel mogelijk ontzien. Lastenverzwaring wordt zo veel mogelijk voorkomen.

a. Een sluitende begroting voor 2010.

De voorgestelde maatregelen vormen een goed fundament. Deze zullen nog wel moeten worden doorberekend en in samenhang worden beoordeeld. Wanneer bepaalde bezuinigingsvoorstellen worden geschrappt, dan moet tegelijkertijd worden bepaald hoe de bezuinigingen op een andere manier kunnen worden gerealiseerd.

Binnen de randvoorwaarde van een sluitende begroting 2010 is het belangrijk dat het voorzieningenniveau niet te veel onder druk komt te staan. Onderzocht moet worden of de uitvoering van de WMO nog efficiënter kan, waardoor er per saldo minder hoeft te worden bezuinigd. Daarnaast zullen de bezuinigingen op subsidieverstrekking en nieuw beleid worden heroverwogen.

¹ “Oldambt”, grenzeloos Goûd! Gids en inspiratieboekje voor de jongste watergemeente van Nederland, september 2009.

Los hiervan moet worden onderzocht of de begroting zelf nog ruimte biedt. Onderuitputting moet - zo veel mogelijk - worden vermeden. De bedragen moeten reëel worden geraamd en begroot. Overschotten worden opnieuw bestemd.

In het kader van de planning en control komen er kwartaalrapportages richting raad, dit geldt ook voor openeind- en gemeenschappelijke regelingen.

De formatie moet zijn afgestemd op de ambities. Vacatures worden vooralsnog ingevuld op tijdelijke basis.

b. Meerjarenperspectief.

De gezamenlijke colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Reiderland, Scheemda en Winschoten hebben een inventarisatie gemaakt van alle mogelijke bezuinigen om ook ná 2010 te komen met een sluitende begroting. Hierbij is nadrukkelijk opgemerkt dat deze voorstellen tot stand zijn gekomen op basis van louter een "technische" inventarisatie. De politieke keuzes zullen nog gemaakt moeten worden. Uitgangspunt is een sluitende meerjarenbegroting.

De genoemde bezuinigingen omvatten een pakket van maatregelen van circa 8 miljoen euro (afgerond 7 % van de omvang van de begroting). Ook deze voorstellen zullen nog nader uitgewerkt, doorberekend moeten worden en in samenhang worden gezien. Aangezien de voorstellen met name ná 2010 gerealiseerd moeten worden, kan hiervoor het eerste half jaar worden gebruikt. Bij het maken van keuzes moet helder zijn welke beleids- en keuzevrijheid de gemeente heeft en wat de financiële effecten van de gemaakte keuzes zijn.

Bijna alle voorstellen zijn wat het college betreft bespreekbaar. Enkel de versoering van de langdurigheidstoelage, het afschaffen van het participatiefonds, het stoppen met plus-pakket VKB en het invoeren van een drempelbedrag voor bijzondere bijstand zijn op voorhand onbespreekbaar.

Het doorontwikkelen van enkele grote projecten waartoe in een eerder stadium is besloten en welke gepaard gaan met grote investeringen, hebben effecten op de begroting.

2. Grote projecten.

Blauwestad

Het project de Blauwestad blijft onveranderd van belang. In overleg met de provincie zal een nieuwe strategie moeten worden ontwikkeld. Wij zien hierbij een belangrijke regierol weggelegd voor de gemeente. Gezien de financiële positie van de gemeente mag bij een mogelijk toekomstige overdracht van het project geen financieel risico bij de gemeente komen te liggen.

Randvoorwaarden voor deze nieuwe benadering zijn - onder meer - het handhaven van de bestaande (beeld)kwaliteit en de effecten op de werkgelegenheid. Dit houdt in dat de gemeente Oldambt in het overleg met de provincie zal pleiten voor meer economische invulling van het project. De ambities worden niet naar beneden bijgesteld. De focus blijft liggen op het hogere woonsegment, waardoor de leefbaarheid van de omliggende kernen niet onder druk komt te staan. Vooraf moet met de provincie heldere afspraken worden gemaakt over de doorontwikkeling. Het beheer en onderhoud van de Blauwestad blijven aandacht vragen.

Cultuurhuis

Wij zijn en blijven er van overtuigd dat het cultuurhuis er moet komen en - gelet op de samenhang met andere relevante ontwikkelingen ter plaatse - op de huidige/beoogde locatie. Wel zal de financiële onderbouwing moeten worden herberekend en geactualiseerd, met de insteek dat daar waar mogelijk versoberingen worden aangebracht zonder afbreuk te willen doen aan de geformuleerde uitgangspunten. Het aanbestedingsproces kan vervolgens in gang worden gezet. Ook zal het project met name in financiële zin goed gemonitord worden. Uiteraard geldt dit niet alleen voor het cultuurhuis, maar voor alle grote projecten.

Nieuw gemeentehuis

Wij onderschrijven het belang van een centraal gevestigde organisatie teneinde efficiencyvoordelen te kunnen verwezenlijken. Een nieuw gemeentehuis is geen doel op zich.

3. De sociale/zorg paragraaf.

De inzet is dat de basis van de sociale zekerheid blijft behouden.

De gemeente steunt iedereen die niet in staat is zelf voldoende inkomen te verwerven. Oldambt voert een beleid dat gericht is op het voorkomen en uitbannen van armoede. Goede informatie die iedereen uit de doelgroep ook daadwerkelijk bereikt, zorgt er voor dat mensen alle mogelijkheden en regelingen (gaan) benutten die bestaan. Wie in financiële problemen is geraakt moet worden geholpen door adequate schuldhulpverlening. Inwoners met lage inkomens moeten recht blijven houden op kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Wij willen iedereen in staat stellen volwaardig mee te doen en betaald werk te vinden en verwachten van iedereen binnen zijn of haar mogelijkheden daaraan actief bij te dragen. Dat vraagt om een breed activerings- en reïntegratieaanbod.

De coalitie onderschrijft het belang van steunstees in dorpen en wijken voor ontmoeting, ontplooiing en ontspanning. Daarom wordt gegarandeerd dat elk dorp en elke wijk over een steunsteer kan beschikken, van waaruit – in overleg met dorps- en belangenorganisaties – (gemeentelijke en andere) diensten kunnen worden aangeboden. Voor de huisvesting van de steunstees zal zo veel mogelijk naar bestaande accommodaties worden gekeken.

Voor wat betreft volksgezondheid en zorg streven we naar een zo breed en innovatief mogelijk aanbod.

4. Economische zaken en werkgelegenheid.

Handel, industrie, bouw en het MKB zijn de sterkste sectoren in onze gemeente. Het aantal arbeidsplaatsen valt in de recessie vooralsnog minder hard terug dan gemiddeld. De werkloosheid blijft echter relatief hoog en hardnekkig.

Regiogebonden werkgelegenheid moet worden gestimuleerd. Een verdere ontwikkeling van onder andere de toeristisch-recreatieve voorzieningen is hiervoor van belang.

Voor een goede aansluiting bij de werkgelegenheid is een afgestemd scholingsaanbod essentieel. Dit aanbod dient ook gericht te zijn op meerjarige arbeidsmarktontwikkelingen.

Naast het bieden van voldoende werkgelegenheid voor de schoolverlaters moet er ook aandacht zijn voor de burgers die nu al aan de zijlijn staan, sommigen al voor een langer(e) periode.

De gemeente Oldambt moet een goed ondernemersklimaat bevorderen.

5. Landbouwparagraaf.

Oldambt is te kenschetsen als een groene, landelijke gemeente met veel water, nieuwe natuur en een sterke landbouw. Oldambt is met andere woorden een landbouwgemeente, waarmee de gemeente ook een plicht heeft innovaties te stimuleren. Wij vinden een vitaal platteland van groot belang.

Schaalvergroting in de landbouw wordt op voorhand zeker niet uitgesloten, maar er moet goed worden nagedacht over de locatie, de logistiek en aard van de landbouwbedrijven. Elke bedrijfstak vraagt om een eigen aanpak en benadering, uiteraard rekeninghoudend met de wet- en regelgeving.

De ontwikkelingen in de landbouwsector moeten in samenhang met - onder meer - het welzijn van de dieren, de hiermee gepaard gaande verkeersbewegingen en effecten op de omgeving en het milieu worden gezien. Daartoe moet een agrarisch (integraal) ontwikkelingsplan worden opgesteld. Het Provinciaal omgevingsplan (POP 3) geldt hiervoor als één van de uitgangspunten.

Het unieke landschap en buitengebied willen wij behouden en daar waar mogelijk versterken. Dit vraagt om specifiek en gericht beleid.

Tenslotte.

In de inleiding hebben wij aangegeven dat dit coalitieakkoord in hoofdlijnen is neergezet. Het akkoord moet door het nieuwe college in samenwerking met de ambtelijke organisatie nog worden vertaald naar een meer concreet en uitgewerkt collegeprogramma.

Sommige onderwerpen zijn nog niet aan bod gekomen. Zonder volledigheid na te streven gaat het hierbij in willekeurige volgorde onder meer om het milieu, de ambtelijke organisatie, cultuur, veiligheid, promotie en toerisme, -jeugd en ouderenbeleid en volkshuisvesting. Ook daaraan hechten wij belang. Deze onderwerpen worden meegenomen in de uitwerking van dit akkoord.

Dit coalitieakkoord op hoofdlijnen van PvdA, CDA, SP en Groenlinks vormt de onderbouwing voor het beleid voor de komende raadsperiode, met als motto:

Van drie gemeenten naar één; Oldambt samen aan de slag!

K. van Leeuwen, namens de fractie van de PvdA,

H.G. van den Aker-van der Schoot, namens de fractie van het CDA,

H. Brader, namens de fractie van de SP,

B. Boon, namens de fractie van Groenlinks,

Winschoten, 17 december 2009